

Informativna bilješka

o mehanizmu pravnog lijeka za pojedince iz EU/EEA u vezi s navodnim kršenjima američkog zakonodavstva u pogledu njihovih podataka koje su prikupile američke vlasti nadležne za nacionalnu sigurnost

Kontekst o pritužbama na pristup vladinih obavještajnih tijela SAD-a

Dana 10. srpnja 2023. Europska komisija donijela je svoju Izvršnu odluku C(2023) 4745 o primjerenoj razini zaštite osobnih podataka u okviru **Okvira za privatnost podataka EU-SAD ('Odluka o primjerenosti DPF-a')**¹.

Važan element američkog pravnog okvira, na kojem se temelji odluka o primjerenosti, odnosi se na **Izvršnu uredbu 14086** o "Jačanju zaštitnih mjera za aktivnosti obavještajne službe Sjedinjenih Američkih Država za signale"² ('E.O. 14086'), koji je potpisao predsjednik SAD-a Biden 7. listopada 2022. i kojeg prate propisi koje je donio glavni državni odvjetnik SAD-a, kao i relevantne politike i procedure koje je donio Ured ravnatelja nacionalnog obavještajnog sustava SAD-a i obavještajne agencije SAD-a.

E.O. 14086 uspostavio je **novi mehanizam pravnog lijeka u području nacionalne sigurnosti** za obradu i rješavanje pritužbi subjekata podataka iz EU i EGP-a,³ koji tvrde da su američke obavještajne aktivnosti za prikupljanje signala nezakonito pristupile njihovim osobnim podacima i koristile ih, a ti su podaci bili preneseni iz EU i EGP-a u SAD.⁴ Dakle, samo će se pritužbe koje se odnose na nacionalnu sigurnost razmatrati u okviru ovog mehanizma pravnog lijeka. **Ovaj mehanizam pravnog lijeka primjenjuje se bez obzira na sredstvo prijenosa korišteno za prijenos osobnih podataka podnositelja pritužbi u SAD** (tj. odluka o primjerenosti DPF-a, standardne ili ad hoc ugovorne odredbe⁵, obvezujuća pravila poduzeća⁶, kodeksi ponašanja⁷, mehanizmi certificiranja⁸, derogacije⁹). Međutim, ovaj mehanizam pravnog lijeka primjenjuje se samo na podatke prenesene **nakon 10. srpnja 2023.**

Imajte na umu da se informacije o mogućnosti podnošenja pritužbe na usklađenost privatne američke organizacije s načelima utvrđenima u Okviru za privatnost podataka mogu pronaći ovdje: <https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other-guidance/eu-us-data-privacy-framework-template-complaint-form-en>

Kako podnijeti pritužbu?

Žalbe se moraju **poslati nacionalnoj nadležnoj vlasti za zaštitu podataka EU/EEA** nadležnoj za pojedinca ('DPA'). Popis DPA u državama članicama EU/EEA možete pronaći ovdje: <https://edpb.europa.eu/about-edpb/about-edpb/members-en>.

¹ Izvršna odluka Komisije C(2023) 4745, u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti fizičkih osoba u pogledu obrade osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka, kojom se ukida Direktiva 95/46/EZ ('GDPR') o odgovarajućoj razini zaštite osobnih podataka u okviru Okvira za privatnost podataka EU-SAD ('Odluka o adekvatnosti DPF-a') od 10. srpnja 2023. Time je Komisija odlučila da Sjedinjene Američke Države ('SAD'), u svrhu članka 45. Uredbe GDPR, osiguravaju odgovarajuću razinu zaštite osobnih podataka prenesenih iz EU-a organizacijama u SAD-u koje su uključene na 'Popis okvira za zaštitu podataka' ('Data Privacy Framework List'), kojim upravlja i koji je javno dostupan Ministarstvu trgovine SAD-a (članak 1. Odluke o primjerenosti), dostupan na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023D1795>.

² Izvršna uredba od 7. listopada 2022. o jačanju zaštitnih mjera za aktivnosti obavještajne službe Sjedinjenih Američkih Država.

³ Pozivi na "EU" diljem ovog dokumenta trebaju se razumjeti kao pozivi na "EEA".

⁴ Daljnje specifikacije u vezi s ovim mehanizmom pravnog lijeka također su navedene u [Izvršnoj uredbi 14086](#), koju je dopunio [Pravilnik glavnog državnog odvjetnika o Sudu za reviziju zaštite podataka](#); vidi također Postupci provedbe mehanizma pravnog lijeka za obavještajne radijske aktivnosti prema Izvršnoj uredbi 14086 ("Obavještajna direktiva 126"), dostupni na: https://www.dni.gov/files/documents/ICD/ICD_126-Implementation-Procedures-for-SIGINT-Redress-Mechanism.pdf

⁵ Standardne ugovorne klauzule u skladu s člankom 46. stavkom 2. točkom (c) ili (d) GDPR-a, ili ad hoc ugovorne klauzule u skladu s člankom 46. stavkom 3. točkom (a) GDPR-a.

⁶ Članak 46. stavak 2. točka (b) GDPR-a.

⁷ Članak 46. stavak 2. točka (e) GDPR-a.

⁸ Članak 46. stavak 2. točka (f) GDPR-a.

⁹ Članak 49. GDPR-a.

[EDPB je usvojio **Pravilnik o postupku** kako bi pružio smjernice DPA-ima u vezi s njihovim zadacima i odgovornostima.] Uspostavljen je **obrazac za pojedinačne pritužbe iz EU** za podnošenje pritužbi CLPO-u od strane pojedinaca iz EU/EEA <https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other-guidance/template-complaint-form-us-office-director-national-en>

Kako će DPA postupiti po žalbi?

Nacionalni nadzornik EU/EEA **provjerit će identitet pojedinačnih podnositelja pritužbi**¹⁰(za više informacija o tome kako nadzornici provode takvu provjeru, pogledajte poveznicu na postupak svakog nadzornika) i **provjerit će je li pritužba potpuna i ispunjava li uvjete** propisane američkim zakonom¹¹.

Posebno će DPA provjeriti:

- Identitet podnositelja pritužbe i da on/ona djeluje isključivo u svoje ime, a ne kao predstavnik vladine, nevladine ili međuvladine organizacije;
- da podnositelj pritužbe smatra da je došlo do kršenja jednog ili više zakona SAD-a ako su osobni podaci podnositelja pritužbe ili podaci o njemu nezakonito pristupljeni od strane obavještajnih agencija SAD-a nakon što su ti podaci preneseni iz EU u SAD;
- Žalba sadrži, u pisanom obliku (također putem e-pošte), sve relevantne informacije **(koje ne moraju dokazivati da su podaci podnositelja žalbe zapravo bili predmet aktivnosti američke obavještajne službe za elektroničko nadgledanje):**
 - sve informacije koje čine osnovu pritužbe, uključujući detalje o internetskom računu ili prijenosu osobnih podataka za koje se vjeruje da je omogućen pristup;
 - vrstu traženog pravnog lijeka¹²;
 - konkretna sredstva kojima se smatra da su osobni podaci podnositelja pritužbe ili o njima preneseni u SAD;
 - koja se tijela američke vlade smatraju uključena u pristupanje osobnim podacima podnositelja pritužbe ili o njemu (ako su poznata);
 - i sve druge mjere koje je podnositelj pritužbe mogao poduzeti kako bi dobio tražene informacije ili pravni lijek, te odgovor dobiven tim drugim mjerama;
 - odnosi se na osobne podatke podnositelja pritužbe ili podatke o njima za koje se vjeruje da su preneseni u SAD nakon 10. srpnja 2023.;
- Žalba nije neosnovana, zlonamjerna ili podnesena u zloj vjeri.

Nakon ove provjere i ako se utvrdi da je pritužba potpuna, DPA će je proslijediti, u šifriranom formatu, **Tajništvu Europskog odbora za zaštitu podataka ('EDPB**

¹⁰ E.O. 14086, odjeljak 4(k)(v) i odjeljak E(1)(c)(8) ICD-a 126.

¹¹ E.O. 14086, odjeljak 4(k)(i)-(iv).

¹² Takav lijek može uključivati zakonite mjere osmišljene za potpuno otklanjanje utvrđenog kršenja. Na neisključiv način, to može uključivati administrativne mjere za ispravljanje postupovnih ili tehničkih kršenja; brisanje vaših osobnih podataka prikupljenih bez zakonite autorizacije; brisanje rezultata neprimjerenih upita na zakonito prikupljene osobne podatke; ograničavanje pristupa vašim osobnim podacima.

Sekretarijat)¹³. Potonji će ga potom proslijediti, u šifriranom formatu¹⁴, američkim vlastima nadležnima za rješavanje pritužbe, odnosno **službeniku za zaštitu građanskih sloboda** Ureda ravnatelja nacionalne obavještajne službe (**'CLPO'**).¹⁵

Koja je uloga CLPO-a?

CLPO je zadužen za provođenje istrage pritužbe kako bi utvrdio je li došlo do kršenja zaštitnih mjera predviđenih Izvršnom uredbom 14086 ili drugim primjenjivim američkim zakonima te, ako jest, odredio odgovarajuću obvezujuću sanaciju¹⁶. CLPO će dostaviti odgovor¹⁷DPA-u, putem Tajništva EDPB-a, u primjerenom roku. Taj će odgovor potvrditi da:

- (1) "Pregled ili nije utvrdio nikakva obuhvaćena kršenja prava ili je službenik za zaštitu građanskih sloboda Ureda ravnatelja nacionalnog obavještajnog sustava donio odluku kojom se nalaže odgovarajuća sanacija" ⁽¹⁸⁾. U svom standardiziranom odgovoru ¹⁹službenik za zaštitu građanskih sloboda Ureda ravnatelja nacionalnog obavještajnog sustava neće ni potvrditi ni opovrgnuti je li podnositelj pritužbe bio meta nadzora, niti će potvrditi konkretnu sanaciju koja je primijenjena;
- (2) Podnositelj žalbe ili element američke obavještajne zajednice može zatražiti preispitivanje odluke CLPO-a podnošenjem žalbe Sudu za reviziju zaštite podataka ('DPRC'); i
- (3) Ako se bilo žalitelj ili element obavještajne zajednice obrati DPRC-u radi preispitivanja, DPRC će odabrati posebnog zastupnika koji će zastupati interes žalitelja u tom predmetu (**'posebni zastupnik'**).

Odluka CLPO-a obvezujuća je za elemente Obavještajne zajednice²⁰.

CLPO šalje svoj odgovor Tajništvu EDPB-a u šifriranom formatu, koje ga potom, također u šifriranom formatu, prosljeđuje nacionalnom tijelu za zaštitu podataka koje je izvorno zaprimilo pritužbu. To tijelo će, zauzvrat, obavijestiti podnositelja pritužbe o odgovoru CLPO-a (uključujući prijevod s engleskog jezika, ako je i u mjeri u kojoj je to potrebno).

Kako uložiti žalbu na odluku CLPO-a?

Podnositelji pritužbi imaju mogućnost žalbe na odluku CLPO-a pred **Sudom za preispitivanje zaštite podataka ('DPRC')** u roku od **60 dana** od primitka obavijesti nacionalnog DPA o odgovoru CLPO-a²¹. Za podnošenje žalbe podnositelj pritužbe može podnijeti zahtjev **svom DPA-u** u roku od 60 dana²². DPRC može istraživati pritužbe od

¹³ Recital 177 Odluke o adekvatnosti.

¹⁴ Odjeljak E(1)(f) Smjernice obavještajne zajednice 126 navodi da: "Ako CLPO utvrdi da žalba nije kvalificirana žalba jer ne ispunjava uvjete odjeljka E.1.c. ili odjeljka E.1.d. ove Direktive, CLPO će pisanim putem, putem **šifrirane elektroničke komunikacije i na engleskom jeziku**, obavijestiti nadležno javno tijelo u kvalificiranoj državi o nedostacima u žalbi."

¹⁵ Za potrebe ovog dokumenta, svi navodi na Službenika za zaštitu građanskih sloboda ("CLPO") odnose se na Službenika za zaštitu građanskih sloboda Ureda ravnatelja nacionalnog obavještajnog sustava ("ODNI CLPO").

¹⁶ Članak 3. stavak c)(i)(E) i članak 3. stavak d)(i)(H) Izvršne uredbe 14086.

¹⁷ Izvršna uredba 14086, članak 3. (c)(i)E.

¹⁸ E.O. 14086, Odjeljak 3 (c)(i)E(1).

¹⁹ Standardizirani odgovor navest će da CLPO-ova "revizija nije utvrdila nijedno obuhvaćeno kršenje ili je Sud za reviziju zaštite podataka donio odluku kojom se zahtijeva odgovarajuća sanacija" (E.O. 14086, odjeljak 3 (c)(i)E).

²⁰ Odjeljak 3(c)(H)(ii) Izvršne uredbe 14086.

²¹ Datumi koji će se uzeti u obzir pri procjeni je li žalba podnesena unutar 60 dana bit će datum obavijesti tužitelju od strane DPA o odluci CLPO-a i datum podnošenja žalbe tužitelja DPA-i.

²² Recital 177 Odluka o primjerenosti.

pojedincima u EU/EEA, uključujući dobivanje relevantnih informacija od elemenata američke obavještajne zajednice, te može donositi obvezujuće ispravne odluke²³.

Postupak žalbe slijedit će sličan kanal i postupak kao i početna žalba: DPA će žalbu prenijeti Tajništvu EDPB-a u šifriranom obliku, koje će je potom prenijeti Uredu za privatnost i građanske slobode Ministarstva pravosuđa SAD-a ('OPCL') u šifriranom obliku, koji pruža podršku DPRC-u kako bi DPRC mogao pregledati žalbu.

Konkretno, DPRC će preispitati odluke koje je donio CLPO (i o tome je li došlo do kršenja primjenjivih američkih zakona i o odgovarajućoj sanaciji), na temelju, u najmanju ruku, spisa istrage CLPO-a, kao i svih informacija i podnesaka koje dostave podnositelj pritužbe, Posebni zastupnik ili element Obavještajne zajednice²⁴. Panel DPRC-a ima pristup svim informacijama potrebnim za provođenje pregleda, koje može dobiti putem CLPO-a (npr. panel može zatražiti od CLPO-a da dopuni svoj spis dodatnim informacijama ili činjeničnim utvrđivanjima ako je to potrebno za provođenje pregleda)²⁵. Posebni zastupnik također ima pristup svim informacijama potrebnim za obavljanje svoje uloge pomaganja panelu DPRC-a pri razmatranju zahtjeva, uključujući zagovaranje interesa podnositelja pritužbe u predmetu i osiguravanje da je panel DPRC-a dobro informiran o pitanjima i zakonima koji se odnose na predmet.

Pri donošenju odluke o svojoj reviziji, DPRC može:

- (1) odlučiti da ne postoje dokazi koji upućuju na to da su se odvijale aktivnosti obavještajne analize signala koje su uključivale osobne podatke podnositelja pritužbe;
- (2) odlučiti da su utvrđenja CLPO-a bila pravno ispravna i potkrijepljena bitnim dokazima; ili
- (3) ako se DPRC ne slaže s utvrđivanjima CLPO-a (bilo da je došlo do kršenja primjenjivih američkih zakona ili o odgovarajućoj sanaciji), donosi vlastite nalaze²⁶.

Odluka DPRC-a je obvezujuća i konačna u pogledu pritužbe pred njim²⁷. U slučajevima kada je DPRC-ova revizija pokrenuta na temelju zahtjeva podnositelja pritužbe²⁸, podnositelj pritužbe obavještava se o odluci DPRC-a. Nakon što DPRC dovrši pregled, DPRC će podnositelju pritužbe dostaviti standardiziranu izjavu u kojoj navodi da je dovršio pregled i da "*pregled nije utvrdio nijedno pokriveno kršenje ili je Sud za zaštitu podataka donio odluku kojom se nalaže odgovarajuća sanacija.*"²⁹The

²³ Odjeljak 3(c)(i)(E) i odjeljak 3(d)(i)(H) Izvršne uredbe 14086.

²⁴ Recital 189 Odluke o adekvatnosti i odjeljak 3(d)(i)(D) EO 14086.

²⁵ Recital 189 Odluke o adekvatnosti; Odjeljak 3(d)(iii) EO 14086 i Odjeljak 201.9(b) AG propisa.

²⁶ Recital 190 Odluke o adekvatnosti i odjeljak 3(d)(i)(E) EO 14086 i odjeljak 201.9(c)-(e) AG propisa. Prema definiciji "primjerene sanacije" u odjeljku 4(a) EO 14086, DPRC mora uzeti u obzir "načine na koje su se kršenja te vrste obično rješavala" pri odlučivanju o sanacijskoj mjeri za potpuno otklanjanje kršenja,

tj. DPRC će, između ostalih čimbenika, uzeti u obzir kako su slična pitanja usklađenosti u prošlosti otklonjena kako bi se osiguralo da je sanacija učinkovita i primjerena.

²⁷ Recital 191 Odluke o primjerenosti i odjeljak 3(d)(ii) EO 14086 i odjeljak 201.9(g) AG propisa.

²⁸ U skladu s odredbom 3(d)(i)(B) Izvršne uredbe 14086, elementi obavještajne zajednice također mogu podnijeti zahtjeve za preispitivanje utvrđenja koje je donio CLPO.

²⁹ Recital 192 Odluke o adekvatnosti i odjeljak 3(d)(i)(H) EO 14086 i odjeljak 201.9(h) AG propisa. Što se tiče prirode obavijesti, vidi odjeljak 201.9(h)(3) AG propisa.

DPRC će takvu izjavu prenijeti, u šifriranom formatu, Tajništvu EDPB-a, koje će je zauzvrat prenijeti DPA-u u šifriranom formatu. DPA će obavijestiti podnositelja žalbe o izjavi DPRC-a (uključujući prijevod s engleskog jezika, ako je i u mjeri u kojoj je potrebno). Ta izjava neće ni potvrditi ni opovrgnuti je li podnositelj žalbe bio meta nadzora, niti će potvrditi konkretnu pravnu zaštitu koja je primijenjena. Svaka odluka DPRC-a također se dostavlja CLPO-u³⁰.

Koja je uloga Ministarstva trgovine SAD-a u vezi s deklasificiranim informacijama?

Ministarstvo trgovine SAD-a ('DoC') povremeno će kontaktirati relevantne elemente obavještajne zajednice kako bi utvrdilo jesu li informacije vezane uz pregled pritužbe od strane CLPO-a ili DPRC-a deklasificirane. Ako elementi Obavještajne zajednice obavijeste DoC da su informacije vezane uz pregled pritužbe od strane CLPO-a ili DPRC-a deklasificirane, DoC će obavijestiti podnositelja pritužbe, putem Tajništva EDPB-a, koje će je potom proslijediti DPA-u, da su informacije vezane uz pregled njihove pritužbe od strane CLPO-a ili DPRC-a, ovisno o slučaju, mogu biti dostupne podnositelju pritužbe prema važećem američkom zakonodavstvu³¹. Jedan takav zakon je Zakon o slobodi informiranja SAD-a ('FOIA')³², prema kojem podnositelj žalbe može podnijeti FOIA zahtjev izravno ODNI-ju, relevantnom elementu Obavještajne zajednice ili Ministarstvu pravosuđa (tj. bez posredovanja DPA-e i Tajništva EDPB-a) za deklasificirane informacije o svojoj žalbi. Upute o načinu podnošenja FOIA zahtjeva dostupne su na odgovarajućim javnim mrežnim stranicama³³, relevantnim elementima obavještajne zajednice i DPRC-u³⁴.

Treba napomenuti da pritužbe ispitanika iz EU/EEA u kojima se navode određena kršenja američkih zakona u vezi s aktivnostima američke obavještajne službe za elektroničko prisluškivanje koje nepovoljno utječu na njihovu privatnost i građanske slobode te se odnose na njihove osobne podatke prenesene iz EU/EEA u SAD, treba podnijeti isključivo CLPO-u, a ne gore navedenim FOIA uredima.

³⁰ Uvodna izjava 192 Odluke o primjerenosti i odjeljak 201.9(h) Uredbe glavnog odvjetnika.

³¹ Članak 3(d)(v)(C) Izvršne uredbe 14086.

³² Više informacija o FOIA-i dostupno je na <https://www.dni.gov/index.php/foia>.

³³ <https://www.dni.gov/index.php/make-a-records-request>.

³⁴ <https://www.justice.gov/opcl/opcl-freedom-information-act>.